

Tuohimaan tuulivoimapuiston osayleiskaava / Kaavaluonnos

261/10.02.02/2021

Kaupunginhallitus 12.4.2021 § 174

Valmistelija: kaupunkisuunnittelupäällikkö Jouni Laitinen

ALOITE JA TYÖN TARKOITUS

wpd Finland Oy esittää tuulivoimakaavoituksen käynnistämistä Tuohimaan tuulivoimahankkeessa Kokkolan Ullavan alueella. Tuohimaan tuulivoimahankkeen rinnalla hankekehityksessä on myös Riutanmaan tuulipuistohanke Halsuan kunnan alueella.

Alue sijoittuu Kokkolan puolella yksityisten maanomistajien ja Kälviän hirsimetsän yhteismetsän omistamille maa-alueille.

Aloitteessa esitetään, että kaavoitushanke teetetään konsulttityönä, josta syntyvistä ulkopuolisista kustannuksista vastaisi wpd Finland Oy. Yhtiö vastaisi myös kuulutus- ja muista suorista kuluista. Kokkolan kaupunki vastaisi osaltaan kaavojen laatimisen edellyttämistä hallinnollisista menettelyistä.

Tuohimaan tuulipuisto muodostuu 51 tuulivoimalasta ja Riutanmaan tuulipuisto 17 voimalasta. Voimalat ovat yksikköteholtaan noin 8 MW. Voimalan tornin korkeus on maksimissaan 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Voimalan lakikorkeus (roottorin lapa mukaan lukien) olisi enimmillään noin 300 metriä.

wpd Finland Oy on valinnut kaavamenettelyä varten Plandea Oy:n, jonka valinta kaavakonsultiksi hyväksytetään kunnissa.

Tavoitteena on saada kaavoitusprosessit päätökseen vuoden 2024 alkupuolella. Rakennusluvut on tarkoitus hakea tämän jälkeen, jolloin tuulipuiston rakentaminen voisi käynnistyä vuoden 2024 kuluessa. Näin tuulipuisto voisi olla tuotantokäytössä vuoden 2026 aikana.

MAANKÄYTTÖTIIMI 7.4.2021

Maankäyttötiimi käsitteli asiaa kokouksessaan 7.4.2021 ja päätti puoltaa kaavoitusesitystä.

KUSTANNUKSET JA SOPIMUKSET

Kokkolan kaupunki ja toimija laativat erillisen kaavoitussopimuksen, jossa määritellään mm. maankäyttö- ja rakennuslain 77 c§:n mukaiset korvaukset toimijalta kaupungille.

HYVÄKSYMINEN

Koska kyseessä on yleiskaava, hyväksyy sen kaupunginvaltuusto.

Liite A § 174 Hakemus alkuperäisenä

Liite B § 174 Alueen sijainti

Kaupunginjohtaja	Kaupunginhallitus päättää:
	1 käynnistää tuulivoimayleiskaavan laatimisen
	2 hyväksyä kaavakonsultiksi toimijan esittämän Plandea Oy:n.
Käsittely	Käsittelyn aikana jäsen Sillanpää esitti, että kaupunginhallitus ei käynnistä tuulivoimayleiskaavan laatimista Tuohimaan Kokkolan Ullavan alueelle. Esitys raukesi kannattamattomana.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.

261/10.02.02/2021

Kaupunginhallitus 21.6.2021 § 305

Valmistelijat: yleiskaava-arkkitehti Päivi Cainberg, 044 780 9364 ja kaupunkisuunnittelupäällikkö Jouni Laitinen, 044 780 9360.

SUUNNITTELUHANKE

wpd Finland Oy:n toimittama kaavoitusaloite on hyväksytty Kokkolan kaupunginhallituksessa 12.4.2021 § 174. Tuohimaan tuulivoimahankkeen rinnalla hankekehityksessä on myös Riutanmaan tuulipuistohanke Halsuan kunnan alueella. Tuohimaan ja Riutanmaan tuulipuistoja kehitetään rinnakkain, joten niitä käsitellään osin yhdessä Tuohimaa-Riutanmaan kokonaissuunnittelualueena.

Tuohimaan ja Riutanmaan alueille laaditaan erilliset oikeusvaikutteiset osayleiskaavat, joiden perusteella voidaan myöntää rakennusluvut tuulivoimalayksiköiden rakentamiselle

Tuohimaan tuulipuisto muodostuu enintään 54 tuulivoimalasta ja Riutanmaan tuulipuisto enintään 19 voimalasta. Voimalat ovat yksiköteholtaan noin 8 MW. Voimalan tornin korkeus on maksimissaan 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Voimalan lakikorkeus (roottorin lapa mukaan lukien) olisi enimmillään noin 300 metriä.

SUUNNITTELUALUE

Kokkolan Tuohimaan osayleiskaava-alue (n. 2600 ha) sijaitsee noin 55 km kaakkoon Kokkolan keskustasta ja n. 16 km kaakkoon Ullavan taajamasta Ullavanjärven ja Venetjoen tekojärven välisellä alueella. Suunnittelualue rajautuu koillisesta Toholammin ja luoteesta Halsuan kunnan rajaan. Alue sijoittuu Kokkolan puolella yksityisten maanomistajien ja Kälviän hirsimetsän yhteismetsän omistamille maa-alueille.

HANKKEEN AIKATAULU

Tavoitteena on saada kaavoitusprosessit päätökseen vuoden 2024 alkupuolella. Rakennusluvut on tarkoitus hakea tämän jälkeen, jolloin tuulipuiston rakentaminen voisi käynnistyä vuoden 2024 kuluessa. Näin tuulipuisto voisi olla tuotantokäytössä vuoden 2026 aikana.

OSALLISTUSMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Plandea Oy on laatinut ehdotuksen Kokkolan aluetta koskevasta osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Osayleiskaavatyötä on tarkemmin esitelty liitteenä olevassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

Liite A § 305 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää

- 1 hyväksyä Kokkolan Tuohimaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman
- 2 kuuluttaa osayleiskaavoituksen vireilletulosta ja pyytää tarpeelliset lausunnot.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto 16.04.2026
683/10.02.02/2022

Valmistelijat: yleiskaava-arkkitehti Teea Uusimäki,
yleiskaavasuunnittelija Suvi-Elina Maunu ja
kaupunkisuunnittelupäällikkö Päivi Cainberg

Wpd Suomi Oy suunnittelee Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimapuiston rakentamista Kokkolan kaupunkiin ja Halsuan kuntaan Ullavanjärven ja Venetojan tekojärven väliselle alueelle. Hanke jakautuu kahteen osaan, Kokkolan kaupunkiin sijoittuvaan Tuohimaan tuulivoimapuistoon ja Halsuan kuntaan sijoittuvaan Riutanmaan tuulivoimapuistoon. Tuohimaan ja Riutanmaan alueille laaditaan erilliset Alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaiset oikeusvaikutteiset yleiskaavat, joiden perusteella voidaan myöntää rakentamisluvat tuulivoimayksiköiden rakentamiselle.

Kaavojen tavoitteena on mahdollistaa yhteensä enintään 49 tuulivoimalan rakentaminen. Kokkolan Tuohimaalle on laadittu kaksi vaihtoehtoista kaavaluonnosta, VE1 37 voimalaa ja VE2 9 voimalaa. Halsuan Riutanmaalle on laadittu yksi kaavaluonnos, jossa on osoitettu 12 voimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä.

Hanke edellyttää kokonsa johdosta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA), joka laaditaan erillisenä prosessina rinnakkain kaavoituksen kanssa. YVA-lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tuloksia hyödynnetään osayleiskaavoituksen yhteydessä.

Kokkolan Tuohimaan osayleiskaava-alue (n. 2700 ha) sijaitsee noin 55 km kaakkoon Kokkolan keskustasta ja n. 16 km kaakkoon Ullavan taajamasta Ullavanjärven ja Venetjoen tekojärven välisellä alueella. Suunnittelualue rajautuu koillisesta Toholammin ja lounaassa Halsuan kunnan rajaan. Alueelle ei sijoitu asuin- tai lomarakennuksia. Vaihtoehdossa VE1 lähin asuinrakennus sijaitsee Hanhisalossa hankealueen luoteispuolella noin 2,4 kilometrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Vaihtoehdossa VE2 lähin asuinrakennus sijaitsee Kallinkissa noin 2,6 kilometrin etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Lähin lomarakennus sijaitsee Tervalammen länsipuolella hankealueen luoteispuolella noin 1,5 kilometrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta kummassakin hankevaihtoehdossa. Hankealueen luoteispuolelle sijoittuu Ullavanjärveä ympäröiviä kyliä (mm. Länttä, Hanhisalo ja Kallinki), itäpuolelle Lylyneva, Härkäneva ja Sykäräinen ja etelä-/lounaispuolelle Liedes, Pajuoja ja Köyhäjoki.

Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimapuiston hankealue on rakentamatonta, kangasmaiden ja suurelta osin ojitettujen suoalueiden muodostamaa mosaiikkia. Hankealueelle sijoittuu pari metsästysmajaa sekä metsäautoteitä, yksityisteitä ja yhdystie (Rahkosentie). Hankealueen ulkopuolelle sijoittuu useita erikokoisia turvetuotantoalueita (sekä käytössä olevia että käytöstä poistuneita). Länsi-lounaispuoleltaan hankealue rajautuu muutamisiin pieniin peltoalueisiin. Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimapuiston hankealueella harrastetaan metsästystä ja muuta jokaisenoikeudella tapahtuvaa virkistyskäyttöä. Tuohimaan suunnittelualueella sijaitsee metsästysmaja lähellä Morsianniemeä. Alueen eteläosassa sijaitsee moottorikelkkareitti.

Tuohimaa-Riutanmaan hankealuetta lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on noin 9 km päässä lähimmästä tuulivoimalasta sijaitseva Lestijokilaakson alue. Valtakunnallisesti arvokasta rakennusperintöä sijaitsee lähimmillään noin 9,5 km etäisyydellä (Halsuan kirkko ja kirkonseutu). Vahvistettuihin maakuntakaavoihin merkittyä arvokasta maisemaa tai kulttuuriympäristöä edustavat lähimpänä hanketta sijaitsevat Härkäneva-Syrin kulttuurimaisemat noin 3 km ja Ullavanjärven alue noin 3,4 km etäisyydellä. Arkeologisessa inventoinnissa (2020 ja 2021) Tuohimaa-Riutanmaan hankealueelta ja sen läheisyydestä kartoitettiin yhteensä 20 uutta muinaisjäänköhdettä. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee 12 kiinteää muinaisjäänköhdettä, joista 8 sijaitsee Tuohimaan suunnittelualueella.

Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimapuiston hankealueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita tai geologisesti arvokkaita muodostumia. Hankealueelle ei sijoitu Natura-alueita tai suojelualueita. Kymmenen kilometrin etäisyydelle hankealueesta sijoittuvat seuraavat Natura-

alueet: Kotkanneva ja Pikku-Koppelon metsät (FI000034, SAC), Pilvineva (FI1001001, SAC/SPA), Vionneva (FI1000019, SAC/SPA) ja Lestijoki (FI1000057, SAC). Hankealueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu Natura-alueiden rajaukselle kuulumattomia luonnonsuojelualueita tai suojeluun varattuja kiinteistöjä. Tuulipuiston lähiympäristöön ei sijoitu kansainvälisesti arvokkaita lintualueita (IBA-alueet). Kotkanneva ja Pilvineva kuuluvat Suomen tärkeisiin lintualueisiin (FINIBA-alueet). Seuraavaksi lähimmät FINIBA-alueet sijoittuvat yli 10 kilometrin etäisyydelle.

KAAVATILANNE

Kaava-alue kuuluu Keski-Pohjanmaan liiton alueelle. Keski-Pohjanmaalla maakuntakaavoitusta on tehty vaihteittain. Tällä hetkellä voimassa olevia vaihemaakuntakaavoja on viisi. Keski-Pohjanmaan kuudennen vaihemaakuntakaavan laatiminen on käynnistynyt vuonna 2022. Kuudennen vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut julkisesti nähtävillä 1.4.-30.4.2023. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 17.3.2025 supistaa 6. vaihemaakuntakaavan teemoja siten, että se keskittyy vain energiamurroksen edistämisen teemoihin. Kaavan työnimenä käytetään ”Keski-Pohjanmaan energiamurros- ja ympäristövaihemaakuntakaava”. Alustavan aikataulun mukaan vaihemaakuntakaava voisi edetä hyväksymiseen vuoden 2027 aikana.

Keski-Pohjanmaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa tuulivoimapuiston aluetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Vireillä olevassa 6. vaihemaakuntakaavassa käsitellään mannertuullivoimaa. Maakuntakaavan selvitysten mukaan Tuohimaa-Riutanmaan hankealue on potentiaalinen tuulivoimatuotannon alue.

Kokkolan kaupungin strateginen aluerakenneyleiskaava 2040 on koko kunnan kattava yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, joka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.3.2022 (§ 8) ja kaava on saanut lainvoiman 4.5.2022. Aluerakenneyleiskaavassa alueiden käyttöä on käsitelty avaintemojen kautta. Tuohimaan osa-alue sijaitsee aluerakenneyleiskaavan tuulivoiman selvitysalueella sekä mineraalivarantoalueella, joka mahdollistaa mineraalipotentialin laaja-alaiset lisätutkimukset.

Kaava-alue rajautuu luoteessa oikeusvaikutteiseen louhosalueiden osayleiskaavaan / Länttä, joka on hyväksytty 25.3.2021. Kaava-alueesta noin 3 km luoteeseen on voimassa Ullavanjärven yleiskaava, joka on hyväksytty 12.10.1998. Tuohimaan suunnittelun alueen kaakkoispuolella on vireillä Peränevan tuulivoima-alueen osayleiskaavan laadinta. Peränevan 2. kaavaluonnos on nähtävillä 9.4.-11.5.2026.

Suunnittelun alueella ei ole voimassa tai vireillä olevia asemakaavoja. Lähimmät asemakaavoitetut alueet sijoittuvat Tuohimaa-Riutanmaan hankealueesta 7 km etelään, Halsuan taajama-alueelle. Ullavanjärven rannalla on kaksi ranta-asemakaavaa, joista lähempi sijaitsee noin 4 km hankealueesta luoteeseen Selkäsaaren alueella.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on tullut vireille Kokkolan kaupunginhallituksen päätöksellä 21.6.2021 § 305. OAS pidettiin nähtävillä 22.7. - 27.8.2021 välisenä aikana. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on saatu 17 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Kaavaluonnosvaiheessa Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on täydennetty mm. aikataulun, osallisten ja yhteystietojen osalta.

Lausuntoihin ja mielipiteisiin on laadittu perustellut vastineet, jotka esitetty ohesisaineiston liitteessä: Vuorovaikutusraportti, kaavan laatijan vastineet.

KAAVALUONNOS

Tuohimaa-Riutanmaan tuulivoimapuiston osayleiskaavojen luonnosvaiheesta on pidetty viranomaisten työneuvottelu 3.2.2026.

Kokkolaan sijoittuvasta Tuohimaan hankkeesta on laadittu YVA-menettelyn vaihtoehtoihin VE1 ja VE2 perustuvat erilliset kaavaluonnosvaihtoehdot VE1 ja VE2. Kaavaluonnoksissa suurin osa kaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M-1), jolle saa sijoittaa tuulivoimaloita niille erikseen osoitetuille tuulivoima-alueille sekä niitä varten huoltoteitä, teknisiä verkkoja sekä varastointi- ja kokoonpanoalueita. Kaavaluonnoksessa VE1 on mahdollistettu 37 tuulivoimalan ja kaavaluonnoksessa VE2 9 voimalan toteuttaminen.

Tuulivoimaloiden alueet on rajattu kaavaluonnoksiin pistekatkoviivalla merkityillä osa-aluemerkinnöillä, joille saa sijoittaa kauttaviivan oikealla puolella osoitetun määrän tuulivoimaloita. Kaavaluonnosvaihtoehdossa VE1 on osoitettu yksi tv/7-alue, kaksi tv/4-aluetta, neljä tv/3-aluetta, kolme tv/2-aluetta ja neljä tv/1-aluetta (yhteensä 37 voimalaa). Kaavaluonnosvaihtoehdossa VE2 on osoitettu kolme tv/2-aluetta ja kolme tv/1-aluetta (yhteensä 9 voimalaa). Yksittäisen tuulivoimalan yksilöivä numero sekä voimalan ohjeellinen sijainti on merkitty tv-alueiden sisälle. Ohjeellinen sijainti on esitetty katkoviivalla piirretyllä ympyrällä (ns. roottoriympyrä).

Tuulivoimaloiden sijainti osoitetuilla tuulivoima-alueilla (tv) varmistuu rakennuslupavaiheessa. Yleiskaavassa on esitetty tuulivoimaloiden suurin sallittu maksimikorkeus 300 metriä maanpinnasta sekä tuulivoimaloiden määrä kaava-alueella (VE1 37 voimalaa / VE2 9 voimalaa). Yleiskaavassa ei oteta kantaa tuulivoimaloiden yksityiskohtaisempiin teknisiin ratkaisuihin, kuten voimalatehoihin.

Kaava-alueelle on osoitettu sähköasemia sekä sähkövarastoja varten kaavaluonnoksessa VE1 kaksi energihuollon aluetta (EN) ja kaavaluonnoksessa VE2 yksi energihuollon alue (EN). Lisäksi kaavaluonnoksissa VE1 ja VE2 on osoitettu tuulivoimaloita palvelevat nykyiset parannettavat pääsytiät sekä uudet ohjeelliset huoltotiet, maakaapeleille ohjeelliset sijainnit sekä ohjeellinen uusi voimajohto. Tuohimaan kaava-alueelle on molemmissa kaavaluonnoksissa osoitettu myös yksi luonnon monimuotoisuuden

kannalta tärkeä alue (luo) sekä seitsemän muinaismuistoaluetta tai -kohdetta (sm).

Oheisaineisto	Osayleiskaavaluonnoskartta, VE1 Osayleiskaavaluonnoskartta, VE2 Kaavaselostus
Liite 1	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, päivitetty 2026
Liite 2	Vuorovaikutusraportti, Kaavan laatijan vastineet
Liite 3	Näkymäalueanalyysi
Liite 3.1	Havainnekuvat, kesä
Liite 3.2	Havainnekuvat, talvi ja yö
Liite 3.3	Havainnekuvat, voimajohto
Liite 3.4.	Havainnekuvat, yhteisvaikutukset
Liite 4	Tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2020
Liite 5	Voimajohtoreittien arkeologinen inventointi 2021
Liite 6	Meluserveys 2025
Liite 7	Välkeseuranta 2025
Liite 8	Liikenteen saavutettavuus selvitys 2025
Liite 9	Asukaskyselyraportti 2022
Liite 10	Asukaskyselyraportti 2025
Liite 11	Luonto- ja linnustoseuranta 2020
Liite 11.1	Suojelualueet ja arvokkaat luontokohteet
Liite 11.2	Pesimälinnusto
Liite 11.6	Muuttolinnusto
Liite 11.7	Arvokkaat luontokohteet koonti
Liite 12	Tuulivoimapuiston luontoseuranta 2021
Liite 13	Voimajohton luontoseuranta 2021
Liite 17	Suurpetoseuranta 2026
Liite 18	Metsäpeuraseuranta, julkinen
Liite 19	Natura-arviointi

Kaavaselostuksen liitteet 11.3, 11.4, 11.5, 12.1, 13.1, 14, 15, 16, 18.1, 19.1, 19.2 ja 20 ovat salassapidettäviä ja vain viranomaiskäyttöön tarkoitettuja.

Kaupunginjohtaja

Konserni- ja kaupunkikehitysjaosto linjaa, että molemmat kaavaluonnosvaihtoehdot VE1 ja VE2 asetetaan nähtäville ja kaavaluonnosvaihe etenee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätös